

Bijeenkomst 22 januari '07
AGENDA NATUUR

Aanwezig:
 ----- in volgorde rechtsom vanaf de voorzitter-----

	Naam	Rol	Namens
1	Ralph de Vries	Statenlid	D'66
2	Jos van Kloppenborg	Statenlid	Groen Links
3	Kees de Heer	Statenlid	Christen Unie
4	Jan Pieter Lokker	Gedeputeerde Landelijk Gebied	GS
5	Janine Spieksma	Provinciaal ambtenaar, verslaglegging	REG landelijk gebied ontwikkeling
6	Mark Hoevenaars	Provinciaal ambtenaar, presentatie van de agenda Natuur	REG landelijk gebied ontwikkeling
7	Berry van Arkel	Provinciaal ambtenaar	REG landelijk gebied ontwikkeling
8	Monique Vesseur	Externe relaties	NMU
9	Petra Ket	Externe relaties	Natuurmonumenten
10	Vera Geelen	Externe relaties	Staatsbosbeheer
11	Erik Versloot	Provinciaal ambtenaar	REG ruimte
12	Joris Hogendoorn	Inspreker, Directeur NMU	NMU
13	Marco Glastra	Directeur UL, Inspreker	Het Utrechts Landschap
14	Steef Klarenbeek	Statenlid	VVD
15	G. van Hout	Inspreker	KNJV (Koninklijke Ned Jagers Vereniging)
16	Wildeman		KNJV
17	Meta Daniels	Bestuurslid Utrechts Particulier Grondbezit	UPG
18	Jack Patijn	Bestuurslid UPG	UPG
19	Joost Schreurs	Statenlid	PvdA
20	Jelleke Kramer	Statenlid	PvdA
21	Jan Reerink	Statenlid, fractieleider PvdA	PvdA
22	Petra Doornenbal	Statenlid, fractieleider CDA	CDA
23	Loes Dekkers	Statenlid	CDA
24	Theo Ruijs	Statenlid	CDA
25	Bert de Groot	Inspreker	ANV
26	Ton Witkamp	Statenlid	SP, fractieleider
27	Dries van Roozen	Inspreker	LTO
28	Trees de Vent	Rijksambtenaar	DLG
29	Johan van Dijk	Rijksambtenaar	DLG
30	De Koning		Recron
31	Frans ter Maten	Directeur LEU	LEU (v/h) LBU
32	Hans Schoen	secretares Statengriffie	Provinciaal ambtenaar
33	Pieter Seldenrijk	Voorzitter Statencie REG en voorzitter bijeenkomst	vz Statencommissie REG

VERSLAG

De Heer Seldenrijk opent de bijeenkomst en heet iedereen welkom.

Agenda ziet er als volgt uit:

1. Presentatie van 'De Agenda Natuur'
2. Toelichting van de gedeputeerde

3. Reactie van de maatschappelijke organisaties
4. Vragen van (Cie REG) Statenleden aan de maatschappelijke organisaties

Ad 1.

Presentatie van ‘De Agenda Natuur’

Mark Hoevenaars geeft aan de hand van de kaarten uit de Agenda Natuur een beeld van de stand van zaken van het natuurbeleid, en de ontwikkelingen die in de Agenda Natuur gesignaleerd worden.

Ad 2.

Toelichting op ‘De Agenda Natuur’ door Jan Pieter Lokker

‘De Agenda Natuur’ is de agenda voor het natuurbeleid voor de komende tijd. In de agenda is een routekaart opgenomen waarin de aandachtspunten voor de komende tijd voor het natuurbeleid zijn aangegeven. Deze Routekaart zal aan de uitvoering richting gaan geven.

‘De Agenda Natuur’ staat naast de nota ‘Platteland in Ontwikkeling’ waar vooral op de landbouw is ingezoomd. De onlangs vastgestelde ‘Agenda Vitaal Platteland’ (AVP) is het uitvoeringskader van de provincie. Die agenda geeft richting aan de uitvoering, maar de prioriteiten voor het natuurbeleid vloeien voort uit ‘De Agenda Natuur’. De Agenda Natuur wordt nog concreet gemaakt met een actieprogramma.

De opgave voor natuur is voor de provincie van groot belang. Natuurbeheer is niet een sector die vanzelfsprekend door de markt bediend wordt. De maatschappelijke waarde van natuur is groot, maar natuur levert weinig direct rendement. Daarentegen is natuur weldegelijke van grote economische waarde. Dat vertaalt zich in zaken als vestigingsklimaat en waarde van onroerend goed, maar wordt ook bepaald door het duurzaam beheren van natuurlijke hulpbronnen zoals grondwater en is renderend voor de gezondheid en het welzijn van mensen. Daarnaast zijn een aantal economische sectoren direct afhankelijk van een mooie natuurlijke omgeving, zoals toerisme, maar ook de zakelijke congresmarkt. Investeren in natuur is investeren in mensen, in hun gezondheid en in hun kwaliteit van leven.

Investeren in natuur is vooral een taak van de overheid; het beschermen en behouden van plant- en diersoorten een verantwoordelijkheid van de overheid. Natuur en natuurontwikkeling zijn echter niet alleen een rem op de ontwikkelingsmogelijkheden op economisch vlak. Zij bieden daar ook mogelijkheden voor. Bij de ontwikkeling van rood zal de investering in groen hand in hand moeten gaan. De provincie wil zich hard maken om aan de ontwikkeling van ‘rood’, ook groen te koppelen. Het komt samen in het begrip rentmeesterschap, dat betekent niet allen meester, maar ook dienaar. De mens is meester in de natuur, maar zal tegelijkertijd ook haar dienaar moeten zijn.

Belangrijk is de betrokkenheid van de maatschappelijke organisaties bij deze opgave. Zij zijn degenen die de opgave uitvoeren, in opdracht van en ondersteund door de provincie. Daarom is instemming en betrokkenheid van deze organisaties van groot belang. Een bijeenkomst als vandaag kan daar goed aan bijdragen.

Doel van het natuurbeleid, ‘De Agenda Natuur’ is om Utrecht niet alleen het verkeerscentrum van Nederland te laten zijn, maar ook het knooppunt voor natuur verder te ontwikkelen. Daartoe zal de routekaart de weg wijzen.

Ad 3

Reacties van de maatschappelijke organisatie.

De organisaties is gevraagd hun reactie te clusteren om daarmee het aantal reacties te beperken en het gesprek op gang te houden.

Reactie van de gezamenlijke terreinbeheerders: Het Utrechts Landschap, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten.

Namens hen: Marco Glastra, directeur Het Utrechts Landschap

Dit zijn drie organisaties die in bij alle aspecten van het natuurbeleid betrokken zijn. Organisaties die terreinen in bezit hebben, inrichten en beheren, met natuur als hoofddoel.

Dank voor de inzet van politiek, bestuurlijk en ambtelijk Utrecht. Heel jammer dat Johan Jorritsma er niet bij kan zijn.

De organisaties onderschrijven de analyse van de voortgang voor het realiseren van de doelen van de EHS. Zij vinden het belangrijk dat de natuurdoelen herbevestigd worden. Belangrijke conclusie is ook dat de realisering achter loopt. Dit betekent dat er in de realisatie duidelijk een tandje bij moet. Misschien ook in middelen maar vooral ook in het proces waarin de realisering plaatsvindt.

In de realisering heeft de provincie een cruciale rol gekregen. In de Agenda Vitaal Platteland komen alle uitvoeringsinstrumenten samen, het geld, het proces en de organisatie van de uitvoering. (alleen het wettelijke traject ontbreekt daar nog)

Oproep aan de provincie om dit gereedschap dan ook goed te gebruiken en in te zetten.

- Zoek de relatie met andere beleidsterreinen (verkeer en vervoer of leefbaarheid en de aanleg van wandel en fietspaden)
- Zoek oplossingen in de uitvoering door een meer projectmatige aanpak, zoals bijvoorbeeld de agenda 2010 projecten.
- Zet de inkomsten die natuur genereert in voor de realisering van natuur, zoals toeristenbelasting, of de hogere WOZ waarde en de daaraan gekoppeld belasting (huurwaardeforfait)

De natuurbeschermingsorganisatie willen graag een actieve rol (blijven) spelen bij de realisatie van de natuurdoelstellingen!

**Gezamenlijke reactie van: Natuur en Milieu Utrecht NMU, IVN Consulentenschap en Landschap en Erfgoed Utrecht LEU (v/h) LBU
Namens deze: Joris Hogenboom, directeur NMU**

Deze organisaties onderschrijven de Agenda Natuur en delen de analyse die in het stuk beschreven wordt. De realisatie van de natuuropgave ligt achter op schema; de urgentie van dat probleem is goed omschreven. Dat moet dan ook een beleidsprioriteit worden voor de komende tijd. Graag doet Joris een oproep aan de staten dit te doen, maak de realisering van de natuur waar en maak de Toorts der verwachting waar!

Het stuk is de agenda voor de komende tijd, wat nog verder moet worden uitgewerkt is een duidelijke uitvoeringsstrategie voor de aanbevelingen. Hoe moet die uitvoering dan worden versneld? Dat is de vraag die achterblijft als je het stuk gelezen hebt. In die zin voldoet De Agenda Natuur goed, het bepaalt de aandacht voor de komende jaren. De uitwerking van de agenda vraagt om aandacht voor de vraag: hoe versnel je het realisatietempo.

Een idee is om instrumenten flexibeler te kunnen inzetten, bijvoorbeeld bij het weidevogelbeheer, maar tegelijkertijd het voorstel om instrumenten dwingender in te zetten. De vrijblijvendheid van het beleid is een probleem dat leidt tot onduidelijkheid en veel onderhandelingstijd. De oplossing van deze problematiek is niet eenvoudig, maar met de agenda kan deze problematiek bespreekbaar gemaakt worden.

De instrumentenkoffer zal moeten worden aangevuld. Gebiedscommissies bieden de mogelijkheid de uitvoering van het natuurbeleid en beleid in het landelijke gebied integraal aan te pakken en vormen daarom één van de sleutels in de gereedschapskist. Hiervoor wordt verwezen naar de Agenda Vitaal Platteland. De organisaties kunnen zich hier in vinden, het vraagt echter wel een duidelijke sturing van de provincie op die uitvoering en de commissies.

Draagvlak bij de uitvoering en het betrekken van burgers is van groot belang. Op dit onderwerp is uitwerking in praktische zin nog nodig.

Reacties van Utrechts Particulier Grondbezit (UPG) en Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging (KNJV)

Namens het UPG: Meta Daniels, bestuurslid.

Het UPG ziet zich als organisatie van terreineigenaar, die gezamenlijk 12.000 ha natuur en landschap beheren. Het UPG is een vereniging waar particuliere eigenaren zich bij kunnen aansluiten. Ter introductie heeft Mw Daniels enkele brochures meegenomen.

Het UPG mist bij de analyse van de stagnatie de rol die nieuwe uitvoeringspartners, zoals particulieren en agrariërs, kunnen spelen. Het UPG is blij dat de doelen voor natuur helder blijven en zij is ingenomen met de omslag naar een vermaatschappelijking van het natuurbeleid. Zij vindt dat er een ruimer instrumentarium moet komen om die doelen te behalen.

De integrale planuitvoering geeft meer ruimte aan particulieren een rol te spelen. Daar is de UPG heel blij mee. Het UPG is zeer ingenomen met 'De omslag van minder verwerving naar meer particulier beheer' waarin de provincie afgelopen zomer haar voornemen realisatie van de EHS ook te laten plaatsvinden door particuliere eigenaren.

In de notitie mist het UPG aandacht voor de zoektocht naar nieuwe partners, zoals particulieren en agrariërs.

Het UPG houdt een pleidooi voor het ontvangen van een exploitatiesubsidie van de provincie, dan wel de detachering van personeel aan het UPG.

Namens KNJV: De Heer Wildeman

Het KNJV heeft vooral een verantwoordelijkheid voor natuur via de WBE, WildBeheer Eenheid. Deze WBE voert het beheer uit zoals dat is afgesproken in het faunabeheerplan. Het faunabeheerplan is een plan dat door verschillende eigenaren voor een gebied is opgesteld om voor het beheer van de fauna een gezamenlijke aanpak te hebben.

Men heeft waardering voor de opgestelde agenda. Zeker voor wat betreft de voorgestelde integrale aanpak, voor fauna is dat van groot belang.

KNJV vraagt een plek in te ruimen in de nota voor het fauna- en wildbeheer, en de afspraken die daarover door de betrokken partijen in het Faunabeheerplan gemaakt zijn.

Reacties LTO en Agrarische Natuurverenigingen Namens de LTO: Dries van Roozen

De LTO kan zich vinden in de nota, ze is blij dat de huidige doelen zijn bevestigd, de ambities zijn netjes verwoord. Het document is beschrijvend van karakter en bevat daardoor geen nieuw beleid. De LTO heeft vraagtekens bij de middelen en ambities en de mogelijkheden om tot realisering te komen. Wanneer blijkt dat er niet genoeg aan middelen is zullen de doelen ook aangepast moeten worden.

De LTO is blij verrast dat landbouw integraal meegenomen is in de natuurvisie, maar mist een provinciale visie op de toekomst van de landbouw. Ze pleit voor een eigen landbouwnota.

De LTO pleit voor een evenredig bedrag dat aan natuur wordt uitgegeven ook aan landbouw uit te geven. Bij natuurontwikkeling worden dan ook ontwikkelingsmogelijkheden voor de aangrenzende agrariërs geboden.

De belangstelling van de LTO richt zich vooral op de uitvoering ook in het kader van het gebiedsgerichte beleid. Dat biedt kansen voor agrariërs.

Namens de Agrarische Natuurverenigingen: Bert de Groot

De ANV vinden het een heldere agenda. Zij zouden meer actief betrokken willen worden bij het natuurbeleid.

Eén van de zaken die voor agrariërs van belang is, is de mogelijkheid voor een ecologische toetsing. Zij willen meer duidelijkheid over de resultaten van aangepast maaibeheer en aangepast bemestingsregimes. Ook vragen zij aandacht voor weidevogelbeheer in een nieuwe vorm. Het huidige regime levert onduidelijke resultaten en wordt ook niet meer aangeboden. Hiervoor willen zij meedenken in alternatieven.

De verenigingen vragen dat de aandacht behalve op hectares ook op structuren gericht wordt. Groen blauwe dooradering is een mogelijkheid de natuurkwaliteit van het landelijk gebied te vergroten. De agrarische natuurverenigingen verwachten veel van de mogelijkheden binnen dat nieuwe kader. In de gebiedsplannen is daar misschien ruimte voor.

Reactie van de ANWB en Recron Namens deze: Saddy de Koning, Recron

De Recron/ANWB zijn blij met de Agenda Natuur. Zij zien recreatie als belangrijke motor om draagvlak voor natuur te verkrijgen.

Recreatie en toerisme genereren inmiddels veel werkgelegenheid, regionaal veel meer dan de landbouw.

Belangrijke aandachtspunten voor de nota zijn voor hen:

- Toegankelijkheid en
- ontwikkelingsruimte voor bedrijven.

Zij zouden graag een aparte paragraaf voor recreatie willen waarin deze punten worden toegelicht.

Vragen van Statenleden aan de maatschappelijke organisaties

Kees de Heer aan LTO

De provincie heeft recent (2006) een Landbouwnota uitgebracht, Platteland in Ontwikkeling. Waarom pleit de LTO dan voor een Landbouwnota?

Dries van Roozen:

LTO vindt dat de nota Plattelandsontwikkeling vooral gericht is op beheer en wil een landbouwvisie die gericht is op inrichting.

In het kader van de Agenda Vitaal Platteland komen er gebiedsplannen. Deze worden het kader voor de uitvoering. In deze geïntegreerde uitvoeringsgerichte plannen is ruimte voor beide sectoren.

Jos Kloppenborg aan ANV

Wat bedoel je met de ecologische toets die je aangeeft?

Bert de Groot

In Programma Beheer wordt subsidie verstrekt voor uitgesteld maaibeheer ten behoeve van weidevogels. De resultaten zijn niet heel erg goed. Er is nog onvoldoende zicht op alle factoren waar het resultaat vanaf hangt. Je hebt geen invloed op wat je buurman doet en wat daar gebeurd is mede bepalend voor het resultaat dat je behaalt.

Voor weidevogels is een gebiedsgerichte aanpak nodig. De ANV's willen daar graag in meedenken.

Jan Pieter Lokker

De provincies zijn sinds 2007 verantwoordelijk voor de uitvoering van Programma Beheer. Komende twee jaar worden gebruikt om Programma Beheer te evalueren. De Weidevogelpakketten zijn één van de belangrijkste onderwerpen in die evaluatie. De evaluatie zal in Utrecht, maar ook landelijk worden gehouden. Hij nodigt iedereen uit zijn inbreng daar geven.

Petra Ket

Natuurmonumenten onderschrijft deze analyse van de ANV's van harte. Weidevogels zijn gebaat bij een gebiedsgerichte aanpak van agrariërs en NB organisaties samen. De provincie Utrecht stelt zich bescheiden op in het weidevogeldebat, dat wordt gedomineerd door Noord Holland en Friesland, terwijl er in Utrecht zeker enkele belangrijke weidevogelgebieden liggen, zoals Eemland. In de Nota zou hier meer aandacht voor kunnen zijn.

Ralph de Vries aan Hoogenboom

Het draagvlak onder agrariërs voor agrarisch natuurbeheer is groot. Hoe wil je dat gebruiken?

Joris Hoogenboom

De investeringen in het witte gebied voor verbetering van de kwaliteit zijn van groot belang. Het weidevogelbeheer en de resultaten ervan moeten verbeteren. Dit kan alleen maar gebeuren met de agrariërs samen.

Daarnaast is de notie om meer middelen naar natuur en natuurontwikkeling te trekken ook van groot belang. Bij de ontwikkeling van 'rood' zal de ontwikkeling van groen hand in hand moeten plaatsvinden. Dit is een aandachtspunt dat juist aan gemeentes moet worden meegegeven. Het groen naast rood is van belang voor de bewoners, maar ook een mogelijkheid om middelen te genereren.

Meta Daniels

Het gaat om meer dan de ontwikkeling van rood alleen.

Pieter Seldenrijk constateert dat er geen directe vragen meer zijn.

Discussie

Frans ter Maten

In het gesprek ontbreekt 'landschap'. Voor de burger/recreant is natuurgebied en landbouwgebied niet twee aparte zaken. Mensen genieten van beide en ervaren het landschap als een geheel, waarbij dat soms natuur-, soms landbouwgebied is. De samenhang van de gebieden is voor een groot deel bepalend voor de kwaliteit ervan. Aandacht voor die samenhang en ondersteuning voor de instandhouding ervan zijn van belang voor de kwaliteit van het landschap.

Het gevaar voor een agrarisch gebied zonder natuurwaarden is ook een landschappelijk probleem. Dit cultuurlandschap, die afwisseling is een groot deel van de kwaliteit die ook de economische waarde genereert.

Reerink, 2 vragen

Waar ligt dat landelijk gebied zonder natuurwaarden?

Bij de terreinbeherende organisaties en LBU is veel kennis van beheer en inrichting van gebieden aanwezig. Hoe zou deze kennis beter beschikbaar kunnen komen van particulieren?

Frans ter Maten

Het agrarisch natuurbeheer heeft een grote vlucht genomen, maar het kwaliteitsniveau is niet hoog genoeg. Dit is een oproep om hier in de agenda natuur aandacht voor te vragen.

Ten aanzien van de kennisvraag, voor agrariërs en particulieren kan LBU functioneren als een vraagbaak voor inhoudelijke zaken. Hieraan zal meer bekendheid worden gegeven. Daarnaast zijn er in de gebiedsgerichte projecten goede mogelijkheden om kennis en kunde van terreinbeheerders te gebruiken. Op lokaal niveau bij gedeelde belangen is er vaak aanleiding uitwisseling te laten plaatsvinden.

Rondvraag

Bert de Groot

Als aanvulling op de oproep van Frans, Groen blauwe dooradering als drager voor het landschapsbeheer voor de toekomst. Op 28 februari zal hier een landelijk debat over plaatsvinden.

Reerink

Zonering van recreatie is nog niet aan de orde geweest. De beschikbaarheid van recreatiemogelijkheden voor de stadse recreant is van groot belang. Hoe wordt daar tegenaan gekeken?

Marco Glastra

In uitvoeringsprojecten van het AVP is een groot aandeel voor de zgn RodS (recreatie om de Stad) weggelegd, dat is uitvoering van al staand beleid. De uitvoering is vertraagd, maar gaat gestadig door. Beleidsmatig is hier voldoende aandacht voor. Dit zijn onderdelen van de EHS die van groot belang zijn. Recreatie is niet beperkt tot die gebieden, alle terreinen zijn (in principe) opengesteld.

De KNJV vraagt aandacht voor het beheer van terreinen in relatie tot de omgeving. Er lijkt voldoende aandacht te zijn voor de terreinen an sich, maar fauna zal zich niet beperken tot de natuurterreinen en voor dat aspect is geen expliciete aandacht.

Joris Hoogenboom geeft aan dat de crux hem zit in het instrumentarium. Zij willen graag meedenken over een verbetering van het instrumentarium.

Vera Geelen vraagt nog aandacht voor het koppelen van verschillende doelen.

Petra Ket

Is blij met het initiatief van de provincie om een dergelijke bijeenkomst te organiseren. Het geeft zowel de organisaties als de politiek de gelegenheid 'ns over dit onderwerp in brede zin te praten.

Daarnaast merkt ze op dat er allerlei aanvullingen worden gegeven, maar dat er niet heel veel grootschalige kritiek is. Is de conclusie daarmee gerechtvaardigd dat in grote lijnen men zich kan vinden in het stuk? Hier wordt door de maatschappelijke organisatie instemmend op gereageerd. De doelen vasthouden en aandacht voor de kwaliteit van de doelen is van belang.

CONCLUSIES

Brede consensus over de analyse in de Agenda Natuur en
Brede ondersteuning voor de doelen voor het natuurbeheer.

Belangrijke aandachtspunten zijn:

- De belangrijke rol die gebiedscommissies spelen bij de uitvoering van het natuurbeleid. Een integrale aanpak van de uitvoering is gewenst.
- De rol die maatschappelijke partijen, zoals particulieren en agrarisch natuurverenigingen, bij het natuurbeleid kunnen spelen (bijvoorbeeld via agrarisch natuurbeheer).
- De kwaliteit van het natuurbeheer en de wenselijkheid van samenwerking tussen beheerders, bijvoorbeeld in het weidevogelbeheer.
- De visie op het brede landschapsbeheer wordt verduidelijkt. Het is niet de bedoeling dat het landschapsbeheer enkel ingezet wordt als versterking van natuurkwaliteiten. Het onderhoud van landschap is namelijk ook van groot belang voor de beleefbaarheid en de identiteit van een gebied.
- Verduidelijken dat de routekaart aanbevelingen geeft, die in veel gevallen nog een nadere uitwerking via een plan van aanpak of een uitvoeringsplan behoeven.
- Het faunabeheer krijgt een plek in de notitie.

De problematiek van de realisering van de natuurdoelen is nauw verbonden met de evaluatie van het programma beheer. Dat Pb is geen onderdeel van dit beleidsdocument, maar wel deel van de oplossing van de stagnatie van de realisering van die doelen. Dit geldt onder meer voor de problematiek van de weidevogelpakketten.